

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "לא תעשה חמץ", ויקרא תשפ"ה

"ככר בשמי קורה"

כיצד יורידו את החמץ ? ניתן להגיע לחבילה הגבוהה רק באמצעות מנוף חשמלי² - ושבתי היום. האם עליהם להתפלל במקום אחר ?!

אחד המתפללים התפלא: והרי: "בתי כנסיות... אין אוכלין ושותים בהם" (או"ח קנ"א א') – גם אם יפול החמץ אף אחד לא יאכל אותו³ ! ואף ש"תלמידי חכמים... מותרים לאכול ולשתות בהם מדוחק" (שם), ועיין בנו"כ וע"פ הטעם שלא יתבטלו ביציאה ובכניסה), ויש חשש שהם אלו שיאכלו - הרי שאני זה שמתנגד להקמת "כולל" בבית הכנסת כדי שלא יהיה כאן "באלאגן" – והצלתי את כולנו... !

הרב הורה להתעלם מהכל ולהתחיל בתפילה.

לאחר התפילה התכנסו סביבו אלו שרצו לשמוע דבר הלכה (למעט אלו שעיקר עניינם הוא במהומה...). הרב הסביר שמדובר בחבילה ריקה, וההוכחה היא שהחבילה זזה מכל משב רוח קליל, הקרטון הוא גדול ואילו היה מלא – לא היה נע במשב קל של רוח, ואף אם תחששו שמא הניחו בה כמות קטנה של חמץ, אין כאן חשש, הככר בשמי קורה שיש להורידו איננו קשור, אבל כאן החבילה קשורה היטב ואין חשש שתיפול.

וסיים הרב: "ועתה לכו לבתיכם בשמחה, ואל תפללו בדבר הלכה, וכמבואר בהלכה, להקדים לעשות הקידוש במהרה (שו"ע רע"א א' ומשנ"ב שם "וכשיבוא לביתו ימהר לאכול מיד... כדי שיזכור שבת בעת תחילת כניסתו...") !

גוף תאורה חדש וגדול נתלה בתקרה הגבוהה של בית הכנסת.

שיעורו של הרב בשבת נסב סביב השאלה האם ניתן לברך ברכת מאורי האש על "אור של בית הכנסת" (ברכות נג.). הרב סיים את שיעורו בשבח הציבור, שגוף התאורה נתרם מכלל הציבור יחדיו ולא מתורם יחיד, שאין זה כבוד הציבור שדבר חשוב של בית הכנסת ינתן על ידי יחיד (שו"ת מהרי"א ענין סי' צ"ז ביחס להיכל, וע"ע שו"ת התשב"ץ ח"ג סי' ק"צ).

בבואם לתפילה בליל שבת הצמוד לליל הסדר ציפתה להם "הפתעה". על גוף התאורה הגבוה קשורה ותלויה קופסת קרטון גדולה של ביסקוויטים ! בירור העלה שהמתקין היו לו טענות על התשלום שקיבל, ולפני כניסת שבת בא לבית הכנסת עם מנוף חשמלי (מחמת גובה התקרה א"א להגיע אליה עם סולם) – ותלה את החבילה על גוף המנורה - והסתלק!

מה יעשו עתה ? והרי נפסק להלכה: "כזית חמץ למעלה על הקורה, מחייבים אותו להביא סולם להורידו, מפני שפעמים יפול מהקורה" (שו"ע תל"ח ב') – ואם יפול מהקורה יש חשש שיאכלו ממנו !

היה מי שהציע "לבטל את החמץ", שהרי עוד לא הגיע זמן איסור חמץ. אולם הלמדן שבחבורה אמר שכיון שהחשש הוא שמא יפול ויבואו ידי אכילה אין תועלת בביטול (משנ"ב שם ס"ק י"ג), וגם אין זה חמץ שלהם (ואינם רוצים לזכות בו), וכיצד יבטלו חמץ של מישהו אחר⁴ ?

שנסתפקה האם החיוב במקרים מעין אלו הינו רק בטירחה או גם בהוצאת ממון, ולא הוכרע. ³ ונראה שלא חשש שיוציאו החמץ למקום אחר, ומ"מ יש לחשוש שילדים יאכלו.

¹ אכמ"ל האם בבית הכנסת יש קנין חצר, ומ"מ לא ניחא ליה למקני איסור חמץ.

² עוד יש לעיין האם ביום חול יש חיוב כאשר מדובר בהוצאת ממון, ע"ש בגמ' בפסחים י: